

KyrkTUPPEN *Din lokala tidning*

Årgång 20, nummer 3, 2019

Träffas och trivs i höst med aktiviteter för alla!

Gudstjänster och andakter, kafé,
barn- och ungdomsgrupper, dagträffar,
syföreningar, konfirmation...

Svenska kyrkan

MULLSJÖ-SANDHEMS
FÖRSAMLING

Kom och lyssna till
"Ängeln på Malmskillnadsgatan"
- Elise Lindqvist!

Arbetsterapeuten:
Prioritera rätt saker
så får du tiden att räcka till

Hon finns men finns ändå inte
Ingvar berättar om att ha
en demenssjuk hustru

"Åååh – du är en ängel!"

Hoppas du har hört de orden någon gång! Någon blev mycket tacksam för vad du gjort och ordet ängel, det får sammanfatta allt det där goda.

Vår församling får, om allt går som planerat, besök av en person som fick ordet ängel som epitet: Ängeln på Malm-skillnadsgatan, Elise Lindqvist. Bland de mest utsatta, kvinnorna som hamnat i prostitution och missbruk, till dem hittade Elise tillbaka. För det var just det, hon hade själv varit med om allt det där som bryter ner och förnedrar, är av våld, prostitution och missbruk. Men hon kommer dit, tillbaka, med en frihet från det destruktiva. Hon kommer som en medmänniska som ser värdigheten bakom det hårt sminkade ansiktet och den kalla attityden och kan förmedla: du är något mycket mer värdefullt än ett objekt som är till salu. Det är egentligen inte några märkvärdigheter alls det handlar om. Det handlar om kärlek, klarsyn och mod.

Kanske vi behöver lyssna in ropet från fornkyrkans fäder: "Människa – se din värdighet! Se din värdighet! Se din värdighet!" Det finns mycket som vill beröva oss både frihet och värdighet. Många är det som får allvarliga bekymmer med inre tvång och spelskulder till exempel. Inte konstigt alls med den aggressiva marknadsföringen som vi över-sköljs med så fort TV:n kommer igång. Men vi är allihop, var och en av oss, så mycket mer än objekt som är till salu. Vi behöver inte vara lättköpta utan kan fortsätta att gå genom livet med integritet och frihet. Och säkert är det så, vi kommer att behöva dem som vi kan vara tacksamma gentemot: "Du är en ängel!!" Jag tror, när vi får träffa Elise, att vi kommer att få höra om hur hon, som andra utnyttjat och tjänat pengar på under rysliga förhållanden, hur viktiga och sanna ord ändå kunde nå fram till henne, att hon fick höra att hon är älskad. Du är verkligen "älsk-värd" – värd att älskas! Om vi kan ordleka lite grann.

Att få vara en ängel för någon annan innebär inte, om nu någon skulle tro det, ett liv där man med sina vingar helst glider lite ovanför. Nä, istället handlar det förstås om

att gå med. Att gå med och bekräfta värdigheten hos den andre. Jag tänker ibland på hur personal i äldreomsorg och demensvård så fint och ömsint kan bemöta och hjälpa dem som har berövats mycket av sin förmåga, där det som förut var självklarheter inte är det längre. Det måste vara alldeles rätt personer i de uppgifterna för att det där ska fungera bra, och som genom allt ser människans höga värdighet. Det gäller att hitta nycklarna till den andre och när man har hittat dem så är det som att oceaner kan öppna sig. **Låt inte någon beröva dig den värdighet du har som människa.** Och ta den inte från någon annan.

Varma hälsningar till dig från
Pontus Johansson
Kyrkoherde i Mullsjö-Sandhems
församling
pontus.johansson@svenskakyrkan.se

KYRKUPPEN NR 3 2019

Församlingstidning för Svenska kyrkan i Mullsjö-Sandhem

Ansvarig utgivare:
Pontus Johansson

Redaktionskommitté:
Helvi Dahlén, Emma Thorén
och Inger Ridström.

Grafisk form: Jessica Bolander
Tryck: RN-Offset AB, Habo

Omslagsbilder: Helvi Dahlén m.fl.

SVENSKA KYRKAN

Mullsjö-Sandhems församling, Kyrkvägen 9, 565 31 Mullsjö

Telefon: 0392-122 00

Telefontid: måndag, tisdag, torsdag, fredag 10-12, 13-15 och onsdag 13-15
Sommartid på expeditionen 1/6-31/8 öppet tisdagar och torsdagar 10-12.

E-post: mullsjö-sandhems.forsamling@svenskakyrkan.se
Hemsida: www.svenskakyrkan.se/mullsjosandhem

Om du bor i Mullsjö kommun och inte får Kyrktuppen i brevlådan, ring utdelaren
Svensk Direktreklam tel 036-18 76 10 eller e-post: sdr611@sdr.se

BEGRAVNINGSOMBUD

Ingemar Eriksson, telefon 0392-210 39.

Besök oss gärna på Facebook: www.facebook.com/mullsjosandhemsforsamling

Ingen ljuv bokmärkesängel... Ärkeängeln **Mikael** är en kraftfull **kämpe** som strider mot det onda

Mikaelidagen är en gammal högtid som har firats ända sedan 400-talet. Dagen berättar om ärkeängeln Mikael som kämpar mot det onda genom att slåss mot draken, symbolen för det onda. Förr var Mikaelidagen också ett riktmärke i människors liv. Då skulle skörden vara intagen, korna hemma från sommarbete och för tjänstefolket var den dagen och även veckan efter ledig.

Från början var 29 september den helige Mikael's dag. Mikael, en av Guds ärkeänglar (Gabriel och Rafael heter de andra två), är en kämpande och stridande ängel. Han fick sin dag just det datumet helt enkelt för att en kyrka i Rom som bar hans namn invigdes då, någon gång på 500-talet. Inte mer spännande än så alltså. Men det är spännande att vi har en dag i kyrkans år där Mikael och Guds änglar särskilt uppmärksammas.

En ledig vecka

Längre tillbaka i tiden spelade Mikaelihögtiden en betydligt större roll i samhällets och folkets liv som brytpunkt och riktmärke. På våren finns Jungfru Marie bebådelsedag som fick vara inledningen på den ljusa årstiden. Då skulle man lägga sig i dagsljus och inte tända ljuset förrän mikaelsmässan på hösten.

För alla bönder skulle skörden vara intagen och korna skulle de ha hämtat hem från sitt sommarbete. Och för alla pigor och drängar, allt tjänstefolk var Mikaelidagen och veckan efter den...ledig! En tradition som fortfarande finns kvar på många håll i landet är att ordna med marknader – Meckelsmäss till exempel som man säger på västgötaslätten. Kyrkorna brukade också vara ordentligt välfyllda den här helgen eftersom det var den stora dagen för lysning för de par som hade tänkt gifta sig under hösten.

Änglarnas dag

Så var det den kyrkliga traditionen. Redan på 800-talet var Den helige Mikael's dag helt etablerad i västkyrkan. Gabriel och Rafael hade sina särskilda dagar, men sedan 1970 har ärkeänglarna gemensam firningsdag i katolsk tradition, 29 september. I svensk tradition blev det på 1700-talet den efterföljande söndagen som fick vara änglarnas dag.

Vi behöver åtminstone en dag om året då vi får fokusera på att hinna mellan det synliga och osynliga är ganska tunn. För de bibliska författarna är det alldeles självklart att änglarna är oavbrutet aktiva och närvarande. Deras uppdrag är egentligen det samma som kyrkans: De lovsjunger Gud och ärar honom som den högste, den som är värd allt lov. Och vi kan väl inte tänka oss en gudstjänst utan sång och musik. Det hör till livsnerven i kyrkans liv.

Strider mot ondskan

Änglarna är också budbärare. Det är förresten just vad ordet ängel, som kommer från grekiskans **αγγελος** (angelos) betyder. Ärkeängeln Gabriel kommer med bud till Maria om att hon är utvald av Gud att föda Messias in i världen. Och den som är kristen delar uppgiften att vara just budbärare, att dela med någon, något om

livet med Jesus och Guds rike.

Det stora motivet på Mikaelidagen är framför allt kampen. Det är Mikael som ses som Guds folks beskyddare och som går in i striden mot ondskan i de yttersta tiderna. När det handlar om änglar kanske tankarna lätt drar iväg till gamla bokmärken med bevingade vackra änglar som utstrålar frid, men här är det istället snarare strid. Kampen står vi i hela tiden. Vi har en kamp att utkämpa inom oss, den kan slita och dra åt olika håll och ibland vill vi bara ge upp. Vi har kamper att kämpa hela tiden för människans höga värde, för hela skapelsen och för att värna miljö och goda villkor för generationer efter oss. Vi har en kamp att kämpa för ett oförvanskat evangelium så att generationer efter oss också får höra det som är sant och gott, om honom som är full av nåd och sanning. Och i allt det här är vi aldrig ensamma. Guds änglar vill lovsjunga med oss, bistå oss när vi samlar mod att berätta för andra om Jesus för att de med oss ska kämpa kampen för det goda. Allt till Guds ära.

Fotnot:

På sidan 30 kan du läsa om hur Mikaelidagen firas i kyrkorna Mullsjö-Sandhems församling!

Text: Pontus Johansson

Änglar – finns dom?

Väldigt många människor är övertygade om att det finns änglar som skyddar oss i utsatta situationer. Vi frågade några församlingsbor om de upplevt att de haft en skyddsängel någon gång och fick de här dramatiska berättelserna.

Sonen var döende och ingen medicin fanns att få ...

”En ängel går runt vårt hus...

Så brukade mor säga till oss när vi skulle sova och just bätt bönen ”Gud som haver”.

Att det fanns änglar tvivlade jag aldrig på och jag visste att min egen ängel var skär med glitter på vingarna. Min syster hade en blå ängel med lite mindre glitter, det var i alla fall vad jag brukade säga till henne. Jag var inte alltid ett snällt barn och jag älskade att reta min lillasyster. Min skära ängel gick alltid bakom mig och skyddade mig från alla faror. Det visste jag säkert ty ovanför min säng hängde en tavla som föreställde två barn – en pojke och hans yngre syster som gick utmed ett bråddjup. Den lilla flickan sträckte sig ut över kanten för att plocka en blomma. Det såg mycket farligt ut men bakom barnen fanns den skyddande ängeln. Jag visste att inget ont skulle hända.

Om jag tror på änglar nu på äldre dagar? Jo visst gör jag det. Kanske inte på den skära ängeln med glitter på vingarna utan på en god ande som kan ha många namn eller vara namnlös men som jag vid många tillfällen i livet känt nära mig. Som fanns där när nioåringen höll på att drunkna i Panama, när sexåringen höll på att kvävas av mässling eller i Maputo när vårt sladdbarn var döende i malaria och ingen medicin fanns att få. Då jag går med honom i mina armar, ett feberhett litet knyte som jag fruktar befinner sig bortom räddning, ringer det på dörren och där står en obekant man som presenterar sig som vän till vår äldste son. Han har just kommit på kort besök till Maputo och är på väg till den svenska ambassaden för ett sammanträde. Han har vår adress och upptäcker att han just passerar vårt hus men beslutar sig för att besöka oss en annan dag. Men något drar

honom till vår ingång... Han försöker ignorera känslan men förgäves. Han springer uppför våra 15 trappor – hissen är som vanligt trasig, ringer på vår dörr. När jag öppnar står han där, en nyexaminerad läkare med tropiska sjukdomar som specialitet och med läkarväskan i handen. Inte många ord behövs i den stunden. Med tårar i ögonen räcker jag honom det lilla knytet. Jag är viss om att hjälpen är nära. Också viss om att änglar finns!

Eivor

Jag blundar och väntar på en duns

Det är en sommardag för cirka trettio år sedan och jag är på väg till affären. Min femåriga son cyklar framför mig på trottoaren. Han har lärt sig att cykla utan stöd och är så lycklig. Nu ska han och jag cykla till affären för att handla lite.

Jag ropar till honom att stanna därför att vi ska korsa den stora vägen. Han stannar och tittar åt båda håll precis som han har lärt sig. Jag står bredvid honom. Vi släpper förbi en traktor,

Foto: Bildbanken IKON

som kommer från vänster med ett stort lass på släpet efter sig.

Utan att jag hinner reagera kör min pojke ut i gatan. Eftersom jag är mycket längre till växten har jag sett att en tankbil kommer från höger. Försonen är den skymd bakom traktorn och i tron att vägen är fri trampar han rakt ut!

Jag hinner inte tänka. Blundar och hör bromsar som gnisslar och väntar på en duns. Allt blir tyst och jag öppnar ögonen. På gatan står en oskadad men skrämde liten pojke. Tankbilen tornar upp sig en meter ifrån honom. I mitt chockade tillstånd rusar jag fram och ruskar honom och skriker på den stackars sonen. Efteråt kramar jag om honom och förklarar att nu hade han änglavakt!

Maud S

Änglavakt - med en hand i min

Jag har en vän, högt uppe i det blå. Det är gubben i månen och på hans högra sida sitter du. Du tittar ner, jag känner din närvaro i mycket av det jag gör och tänker.

med en hand i min

Du lärde mig baka bullar. Till slut fick jag in den rätta knycken. Det har blivit ett stort antal med tiden.

Du var med när vi slaktade. Det blev både leverpastej och grynkörv.

Just nu känner jag att jag börjar bli gammal, känner mig gammaldags.

Vi rullade köttbullar. Åtta kilo köttfärs var inte ovanligt. Det håller vi på med fortfarande! Jag minns första gången, en köttbulle blev lite större än de andra. Rättare sagt, mycket större. Vem ska äta den, blev din kommentar. Gör om, gör rätt. Det blev två köttbullar.

med en hand i min

Du var ganska fåordig, men man visste var man hade dig. Inga problem, du var rakt på sak och jag kände att ditt hjärta hade plats. Inga missförstånd mellan oss. Må vara, jag var ung. Jag skulle aldrig försöka ändra något av det du sagt, inte ens när du blev äldre. Du visste givetvis bättre, med rätta.

med en hand i min

Barnen hade sin tillflykt hos dig när jag var i lagården. De blev lite bortskämda, nonstop och ostbågar hos

farmor, så var lyckan gjord. De betydde mycket för dig också. Det förstod jag, fast du inte direkt nämnde det.

Du tog med mig på syföreningen och när centerkvinnorna träffades. Du tyckte jag behövde träffa andra, nyinflyttad som jag var.

Du sa inte så mycket om barnuppfostran, du litade på att vi skötte det bra själva. Det räckte att du fanns, i huset intill. Du var ekonomisk ut i finger-spetsarna. Det kanske du inte riktigt lyckades föra över till mig. Idag tar lönen slut fortare än månaden. Det blir till att tugga skorpar de sista dagarna.

Jag känner att mycket av dina tankar och värderingar har slagit rot hos mig. Jag har låtit mina barn göra sina egna misstag. Det är svårt, men det är förmodligen tvunget.

Jag är glad att jag hade dig, eftersom min mor bodde så långt härifrån. Jag känner att du är med mig. Jag känner ditt stöd. Tre generationer tillsammans. Tidevarv komma – tidevarv försvinna. Jag tittar upp, ser gubben i månen. Jag vinkar till dig.

Kerstin C

90 SVENSK
INSAMLINGS
KOMITÉ KONTROLL

VI LEVER ALLA UNDER SAMMA HIMMEL

Vi har samma rättigheter

Var med i kampen för allas
rätt till ett värdigt liv.

BLI MÅNADSGIVARE!

Sms:a ACT till 72905 och ge 100 kr/mån

svenskakyrkan.se/act

act
Svenska kyrkan

Foto: Roger Mathison / Kon

INGVAR VARS FRU DRABBATS AV ALZHEIMERS SJUKDOM

– Det är en långsamt utdragen sorgeprocess

Ingvars fru Birgitta var bara 67 år när hon fick diagnosen Alzheimers sjukdom. Det blev början till ett helt nytt liv för dem och när Ingvar efter några år blev mera vårdare än make bestämdes att hon skulle flytta till Björkgården.

– Det är mitt livs absolut svåraste beslut, säger Ingvar med tårfyllda ögon.

Idag besöker Ingvar henne två gånger i veckan men det är inte alltid som hon känner igen honom.

– Det är en sorts skilsmässa, säger Ingvar Lindgren när han berättar om sin hustru Birgitta som drabbats av Alzheimers sjukdom. Människan försvinner, hon finns men finns ändå inte.

Ingvars berättelse börjar 2011 då både Birgitta själv och Ingvar uppfattade att hon började bli glömsk. De fick skriva upp saker som skulle utträttas. Hon genomgick ett test på vårdcentralen som dock inte gav några indikationer på att något var galet men de fick besked om att återkomma om ett halvår. De remitterades då till minnesenheten på Ryhov sjukhus i Jönköping på ett tredagarstest men inte heller det sa att Birgitta drabbats av Alzheimer. Året därpå, 2012 gjordes ett ryggmärgsprov och de fick det fruktade beskedet, diagnosen var Alzheimers sjukdom och bromsmedicin sattes omedelbart in. Då var Birgitta 67 år.

– Kanske hade symtomen funnits långt tidigare än 2011, funderar Ingvar idag. Birgitta har arbetat med ekonomi under sitt arbetsliv och det blev problem för henne med dataprogram ibland och det kändes att hon inte längre var den skärpta kvinna, som hon varit.

Hittade inte hem

Makarna Lindgren hade vi den här tidpunkten en stor lägenhet på Trol-

Birgitta och Ingvar på en bild från Gravsjö missionshus den 4 maj 2014. Vid den tiden bodde hon fortfarande hemma och livet fungerade ganska väl.

lehöjdsvägen i Mullsjö. Det innebar en lång och ganska krävande uppförbacke till hemmet och Ingvar hade starka känningar av kärlek och Birgittas sjukdom visste de ju gick bara åt ett håll. Det var alltså tid att se sig om efter en mindre lägenhet

med för dem bättre läge. I april 2014 flyttade de in i ett nybyggt hus på Västangårdsvägen.

Birgitta hade börjat på dagverksamhet på Margaretas Park och vid ett tillfälle på hösten det året när Ingvar varit iväg på ett ärende, möttes han

av en ledsen hustru när han kom tillbaka. Birgitta berättade att hon irrat omkring i 20 minuter utan att hitta hem. Hon skulle aldrig mera gå ut meddelade hon.

- Det gjorde hon heller inte, berättar Ingvar. Det var sista gången hon gick ut utan sällskap!

Medmänsklig omtanke

Ingvars kärlekskramp blev allt svårare men han fick ingen respons från vården när han bad om en kranskärls-röntgen. Han löste dock detta på sitt eget sätt! Vid den här tidpunkten hade radio Jönköping en "radiodoktor" dit man kunde ringa för att få hjälp med sina problem. Sagt och gjort. Ingvar ringde och fick prata med doktor Lotta Larsdotter om sin kärlekskramp. Samtalet resulterade i en omedelbar röntgen där man kunde konstatera att två kärar var helt igensatta och nu handlade det om snabba insatser. Ingvar fick själv vara med om att besluta om en by-pass-operation som skulle genomföras på Universitetssjukhuset i Linköping.

Birgitta vistades vid den här tidpunkten på dagvården mellan klockan nio på förmiddagen och femton på eftermiddagen. Men sedan, resten av dygnet? Skulle hon klara sig själv?

- Då hör våra vänner från Mullsjö Missionsförsamling, som de tillhör sedan länge, av sig, berättar Ingvar. De hade gjort upp ett schema där det framgick precis vem som skulle hämta Birgitta vilken dag.

Ingvar har hittills berättat sin historia lugnt och sakligt men nu darrar han på rösten och ögonen fylls av tårar. Den här omtanken om en medmänsklig berör honom djupt.

Mitt livs svåraste beslut

Ingvar och Birgitta hade i flera år firat jul på EFS-gården i Åsljunga, en kär tradition men nu julen 2016 såg livet annorlunda ut för dem. Ingvar var tveksam till att förlägga julfirandet dit bland annat därför att Birgitta nu var så dålig att hon behövde hjälp vid måltiderna.

- Men vi har aldrig dolt Birgittas sjukdom, säger Ingvar med bestämd röst. Att inte prata öppet om den skulle skapa en massa onödiga problem och missförstånd och man skulle kanske

försätta sig i obehagliga situationer.

Makarna Lindgren resta alltså på julfirande till Åsljunga.

- Visst märkte människor omkring oss att allt inte var som vanligt när jag fick hjälpa Birgitta med maten till exempel, säger Ingvar. Men alla visste ju varför!

I början på nästa år, 2017 hade Birgittas tillstånd försämrats så mycket att hon inte kunde duscha eller klä på sig själv. Ingvar kontaktade deras biståndshandläggare och fick avlastning genom att Birgitta först vårdades på Björkgården en vecka i månaden och så småningom vistades två veckor där och två veckor hemma. När hon inte längre klarade sin egen hygien och Ingvar kände sig mera som vårdare än make bestämdes efter samtal med biståndshandläggaren att Birgitta måste flytta in på Björkgården.

- Det är mitt livs absolut svåraste beslut, säger Ingvar med övertygelse och tårfyllda ögon.

Nu gick det fort och första augusti kunde Birgitta flytta till Björkgården.

- Birgitta själv uppfattade situationen och accepterade flytten, säger Ingvar.

Ingvar åkte runt på loppisar och second hand-butiker och hittade bra och trevliga möbler till hennes nya boende. En kär spegelbyrå fick hon också med sig från deras gemensamma hem.

- När jag hade installerat Birgitta i hennes nya hem och gick därifrån var jag så ledsen, berättar Ingvar. Även om förnuftet sa att det var det enda möjliga så var det hemskt! Hemskt! Vi hade varit gifta i 40 år och nu skildes vi åt på det här sättet. Sedan säckade jag ihop, fortsätter Ingvar. Jag var så trött. Jag hade inte förstått hur hårt åren med Birgittas sjukdom hade tagit på mina krafter.

Var skulle de fira julen?

Trots att Birgitta tappat så mycket av sina normala funktioner fungerade det sociala livet till viss del fortfarande. Mullsjö Missionsförsamling skulle fira 25-årsjubileum och Ingvar fundrade på hur han skulle handskas med

Mitt livs absolut svåraste beslut var att bestämma att Birgitta skulle flytta till Björkgården, säger Ingvar.

situationen. Till slut bestämdes att han skulle hämta Birgitta för att hon i alla fall skulle få vara med i delar av firandet. Birgitta var dock inte med på att skjutsas hem efter några timmar, utan först när klockan blev nio på kvällen tyckte hon att det var dags att återvända till Björkgården!

- Hösten 2017 gick det bara utför för Birgitta, säger Ingvar.

Julen närmade sig och Ingvar fundrade och diskuterade med personalen på Björkgården hur han skulle förhålla sig till julfirandet. Helst hade han naturligtvis velat fira högtiden hemma med sin kära hustru men han blev avrådd av personal som har lång erfarenhet av de här situationerna. Om hon hade fått åka till sitt "gamla" hem hade hon antingen blivit ledsen av att komma dit eller hade hon blivit ledsen för att vara tvungen att lämna det för att återvända till Björkgården, förklarade de för Ingvar.

- Jag tillbringade alltså julaftonen på Björkgården, berättar Ingvar och det var absolut inget fel på det firandet.

Långsam sorgeprocess

- Alzheimers sjukdom är ju en av de sjukdomar där det bara finns en väg och det är utför, säger Ingvar. Det händer flera gånger att Birgitta inte känner igen mig när jag kommer till henne. Men förbryllande nog kom

Min tro har blivit starkare

hon ihåg när jag hälsade till henne från en gammal bekant, som vi inte hade haft kontakt med på många år.

- Hennes blick är tom och jag vet inte hur mycket hon uppfattar, funderar Ingvar vidare. Ibland tror jag att hon minns en 20-30 år yngre Ingvar men inte dagens Ingvar.

Sedan förra året sitter Birgitta nu i rullstol efter att ha fått artros i knäna och hon har också drabbats av ett skrikbeteende som är ganska vanligt bland demenssjuka kan Ingvar berätta men dessvärre väldigt svårt att medicinera bort.

- Nej det är inte den lugna och glada Birgitta jag gifte mig med en gång, säger Ingvar med sorg i rösten. Det här är en långsamt utdragen sorgprocess. Även om det är svårt och kanske ska man inte jämföra men jag tror att det hade varit mindre smärtsamt om hon dött hastigt och oväntat.

Det vore lätt att bli bitter i den här situationen.

- Men nej det har jag inte blivit, säger Ingvar med övertygelse. Min tro har konstigt nog blivit starkare. Jag tror dessutom på ett liv efter detta, så det vore skönt för Birgitta med hembud.

Ingvar hittar också styrka i vänner och församlingsmedlemmar, som stöttar honom. Högst två gånger i veckan besöker han Birgitta, ett gott råd som han fått av vänner som arbetat i vården. Han framhåller också att Björkgården är ett bra boende, inte enbart förvaring av en sjuk människa.

Ingvars råd till anhöriga

Ingvar är en flitig föreningsmänniska och finns med i en mansgrupp, som består av sex till sju personer med anhöriga med någon form av demens. Det var en anhängigkonsulent som tog initiativ till gruppen och nu

träffas de en gång i månaden för att stötta och hjälpa varandra med sina upplevelser av att vara anhängigvårdare.

Han är också med och kontaktperson i Mullsjö kommuns Anhängigförening som träffas en gång i månaden till kafé eller kanske ett föredrag.

Allt fler människor drabbas av någon form av demens idag och det går allt längre ner i åldrarna.

- Kanske är det vår stressade tillvaro, som är en orsak till detta, funderar Ingvar.

Med den erfarenhet han fått genom de här åren med en sjuk hustru har han några goda råd till andra i liknande situation.

Sök vård snarast, var öppen med sjukdomen mot omgivningen, så slipper du många pinsamma situationer och slutligen sök dig till en förening/organisation för att få stöd och hjälp.

Kontaktuppgifter till Ingvar Lindgren
Telefon 070-242 00 02,
e-post: lindgren.ingvar@telia.com

Text: Inger Ridström

Foto: Inger Ridström och Joel Jansson

När tiden inte räcker till... Prioritera rätt saker så skapar du balans i vardagen

I sitt arbete som arbetsterapeut på Habo vårdcentral möter Katharina Larsson-Utas många människor med psykisk ohälsa på grund av stress. Tillsammans med en arbetsterapeutkollega jobbar hon med stresshantering utifrån ett givet koncept med "aktivitet" som bas, skapat av en arbetsterapeut på Lunds universitet.

Vi på vårdcentralen möter ofta människor som tycker att tiden inte räcker till. Man ska räkna till för familj, anhöriga och vänner. Man ska sköta hushåll, förverkliga sig själv, motivera, ha roligt med mera. För att nå rätt balans i vardagen måste man prioritera och spara energi.

Jobba med aktivitetsbalans

Om du upplever obalans i din vardag finns det mycket du själv kan göra för att förbättra den. Att jobba med sin egen aktivitetsbalans är en viktig investering i vardagslivet! Att få ihop allt man vill, behöver eller förväntas göra på ett sätt som ger välmående och hälsa i livet. Definition: "Aktivitetsbalans innebär individens upplevelse av rätt mängd aktivitet och rätt variation mellan aktiviteterna i aktivitetsmönstret."

Bli medveten om dina val

En hälsosam livsstil innebär en balans mellan arbete, hem- och familjesysslor, lustfyllda aktiviteter, återhämtning och sömn. Genom att bli medveten om sina vardagliga aktiviteter, att se sitt aktivitetsmönster och utifrån det se vad som behöver förändras finns möjlighet att återta balans i vardagslivet.

Vi måste förhålla oss till hela samhället med krav på att passa in materiellt, hur/vad vi gör på vår fritid och vad vi presterar på jobbet. Vi jämför oss ofta med andra och tror att vissa saker måste vara på ett visst sätt och att vi måste förhålla oss till det.

När vi möter flera människor som har problem med att förhålla sig till de här kraven märker vi att vi inte är ensamma. Vi kan ställa oss frågan "Hur ofta är jag nöjd med den fördelning

som jag har mellan olika aktiviteter i vardagen, det vill säga arbete, fritid, hem och hushållsarbete, vila och sömn?"

Lär dig prioritera rätt saker

Tips på saker som du kan tänka på själv: Prioritera och spara energi.

Den som har problem med struktur och prioritering bör fundera över vad som är viktigt och vad som är oviktigt, vad som är brådskande och vad som inte är brådskande. Man kan skriva in resultatet i fyra rutor:

1) Det som är viktigt och brådskande bör prioriteras. Här handlar det om brandsläckning eller panikuttryckning. En del hamnar här på grund av att vi tycker om hettan och att arbeta mot en deadline, andra för att vi inte lyckas hantera vardagen. Alla hamnar här då och då.

2) Det som är viktigt, men inte så brådskande. Här är ett önskeläge. Här finns balans och kontroll, utrymme för att planera, reflektera, förbättra sig, vårda sina relationer, stärka sig själv och andra. Om du har svårt att hitta hit kanske du kan schemalägga tid för den här rutan?

3) Det som du upplever som oviktigt och brådskande. Fundera över detta. Kanske är det viktigt för någon annan, men inte för dig? Här kan du lätt känna dig som ett offer för omständigheter och andras behov. För att komma ur det behöver du träna dig på att säga nej.

4) Det som är oviktigt och inte brådskande. Hit hör meningslösa arbetsuppgifter och fritid som inte är givan-

de. Prioritera bort detta, det är förspild tid. Det som är oviktigt och inte brådskande bör man prioritera bort. (Gunilla Brattberg 2004, Hansson & Enholm 2007).

Säg nej för att kunna säga ja!

För att nå balans måste jag välja. Välja bort för att kunna välja till. Jag behöver säga NEJ för att kunna säga JA här och nu inte sedan. Hur många "sedan" har jag i mitt liv? Hur många "straxar" går det på en kvart?

Fundera på vad som tar och vad som ger energi. Fundera på vad du kan påverka och vad du inte kan påverka. Undvik att lägga energi på det du inte kan påverka. Lägg energi på det du kan påverka.

Text: Katharina Larsson-Utas

Foto: Pixabay

Texten har tidigare varit publicerad Habo pastorats tidning Kyrkobladet.

Några konkreta tips som underlättar balansen

- Skaffa dig en överblick och gör sedan en sak i taget.
- Tänk på "att vara" i en aktivitet. Fokusera på det du håller på med.
- Gör inte mer än vad tiden och orken räcker till.
- Skriv inköpslistan efter hur du går i affären.
- Ha ett antal maträtter uppskrivna som du plockar av när du gör veckomatsedel.
- Gör checklistor över det som ska packas inför en resa, det du måste komma ihåg.
- Sortera disken redan när du sätter ner den i diskmaskinen för att spara kraft när du plockar ur den.

Hanna Nilsson, diakoniassistent:

Mina **fem** viktiga punkter för att hitta **rytmen** när livet går för fort

Hur ska vi göra för att hinna ikapp oss själva och våra liv? Hanna Nilsson, som tidigare arbetat som pedagog i Mullsjö-Sandhems församling, skriver här om hur hon efter att ha "jagat" tid och kraft länge, började se ett mönster i vad hon längtade efter och på det sättet kunde hon hitta sin livsrytm.

Det är märkligt, varje höst har jag samma löften. Nu ska städning ske varje torsdag, barnens kläder vara sorterade efter behov och säsong. Middagslistor ska upprättas och träning ska ske regelbundet. Det brukar hålla sig så där två veckor in på den nya terminen och den utlovade träningen har jag såklart inte ens hunnit komma igång med vid denna tidpunkt. Ok säger jag, lite förlåtande till mig själv, efter höstlovet är vi på banan med de nya rutinerna. I semestertid när jag går hemma och skrotar och har en känsla av att jag har all tid i världen, är det lätt att föreställa sig hur det ska vara. Jag önskar mig ett välstädat hus, linneskåp med mangelade lakan, ett skafferi med sylt och saft och en härlig trädgård med både grönsaker och blommor. Jag minns min farmors fantastiska trädgård, min mormors välfyllda skafferi och morfars vedförråd och perfekta ordning i boden bland skruvar, muttrar och färgpytsar.

Varför snurrar hjulen så fort?

Har ni också hört det!? - Tiden är lika för alla! Åtta timmars sömn, åtta timmars jobba och åtta timmars fritid! Jovisst det blir 24 timmar, jag är med på det. Hur svårt kan det vara att få till sitt liv kan man fråga sig efter en sådan ekvation? Vad är det som gör att hjulen snurrar så fort i dag? Det kan ju inte ha varit lättare förr med sämre sociala villkor, ingen diskmaskin eller robotgräsklippare och inga e-fakturer.

Både på mitt förra jobb som BVC-sjuksköterska och på mitt nuvarande som diakoniassistent i Svenska kyr-

kan möter jag människor i samma situation som jag. Tiden känns knapp, problem hopar sig och vi springer i tanken några steg före, men i livet är vi några steg efter, vi hinner liksom inte i kapp oss själva och våra liv. Vi har till synes allt men famlar och stressar.

Existentiell hälsa

Existentiell hälsa är ett begrepp som kommer mer och mer, både inom vår-

den och i kyrkan. Vad är det som gör att människor som till synes är friska till båden kropp och själ inte mår väl? Visst känner du någon som har alla tänkbara medicinska diagnoser, men som ändå mår ganska väl och verkar ha livsglädje? Eller någon som är fysiskt frisk, har både familj, vänner, god ekonomi och intressant jobb, men ändå inte mår så särskilt bra?

WHO (världshälsoorganisationen) har åtta perspektiv som påverkar vår

existentiella hälsa: Hopp, helhet, harmoni, förundran, mening med livet, andlig kontakt, personlig tro och gemenskap. Ja, det är WHO's ord märk väl, inte kyrkans, men borde och kunde vara! Ord vi kan fundera över, finns det utrymme för detta i mitt liv och vad har orden för innebörd för just mig? Jag tror att det är den existentiella hälsan som hjälper oss att hålla uppe modet så att vi orkar även när tvåtthögarna växer, bilen inte vill starta och vi jagar efter tid som inte verkar vilja räcker till.

Hitta mig eget sätt att må bra

Livsrytm, ordet låter både hälsosamt och vackert i mina öron. Att ha en rytm i sitt liv är ju önskvärt, en rytm som jag vet att jag mår väl av och som kan fortsätta trots yttre påfrestningar som kommer, för påfrestningar och prövningar tillhör ju livet.

Efter att ha "jagat" tid och kraft länge började jag se ett mönster i vad jag längtade efter och vad de existentiella begreppen kunde innebära för mig. Genombrottet, om man kan kalla det så, var när jag satt som deltagare i en grupp med andra föräldrar till barn med neuropsykiatriska diagnoser (till exempel ADHD och Autism). Ledaren sa, "ni måste vara före ert barn i tanken, annars hinner ni aldrig med att avstyra och avleda när det behövs". Vi föräldrar nickade nedslående och insåg att uppdraget var omöjligt, hur är man "före någon i tanken" som handlar mer eller mindre utan impuls kontroll, särskilt när man själv inte är i takt med sina tankar och liv? Hur som, insåg jag där och då att inga kurser i värden kan ge mig ett färdigt koncept på hur just jag ska hantera mitt liv. Kursen var för övrigt bra och vi delade många tankar och lyssnade till varandras berättelser, alla unika där var och en försökte hitta sitt sätt att hantera vardagen. Just så, hitta sitt sätt. Jag måste hitta mitt eget sätt att må bra för att kunna göra det jag ska, vara människa, förälder och fixa jobbet med mera.

Att veta vad vi behöver kan låta lätt, men är det inte alltid. Är vi mycket trötta eller känner oss vilsna kan det vara gott att samtala med någon om det, den hjälpen kan vi få från bland annat kyrkan eller vårdcentralen.

Fem punkter att ta hänsyn till

Här följer några punkter som jag personligen behöver ta hänsyn till:

- Tystnad
- En sak i taget
- Någon form av ordning hemma
- Naturen
- Kyrkoåret

Tystnad, det är inte klokt men jag tror faktiskt att det är en bristvara i vårt samhälle. Tystnaden kanske skulle fridlysas som andra utrotningshotade fenomen? Att få tid då det är tyst, tid att ibland få tänka mina tankar utan att bli avbruten är en viktig sak för mig. Nu är mina barn så stora att jag faktiskt kan gå en promenad i skogen alldeles ensam. När de var mindre var det så klart en större utmaning. Många uppger att de inte gillar tystnaden, vill gärna ha musik eller en bok i öronen. Jag upplever

att tystnaden är något som behövs, något som är gott att vara sams med. Jag tänker att vi måste våga lyssna på tystnaden ibland, för vad händer med oss när det är tyst? Du kommer att få umgås med dina egna tankar, men också få tillfälle att lyssna på tystnaden som jag ibland tror kan vara guds röst i vår vardag. Det kan vara så att det krävs träning, ta en kort stund om dagen till en början.

En sak i taget. Att vara i det jag gör, det är en utmaning för mig men är vilsamt. Nedan finns en text av Börje Ring, den säger det självklara men ack så svåra. Det finns även en melodi till den texten, helt underbar!

En yttre *ordning* hjälper min stundom inre oreda. Att ha scheman för olika saker är inte att förakta. Vissa

saker blir inte gjorda om vi ska vänta på att lusten faller på, i varje fall inte för mig. Så lite regler, både för mig själv och barnen är på sin plats även om det tar emot att skriva ned dem, de känns för banala men behövs hos oss, till exempel att inte ställa disken på bänken utan i i diskmaskinen, är den fylld – ok, plocka ur den!

Att göra en sak i taget borde inte vara så svårt, men jag upplever att det är en konst särskilt i vår snabba tid. Visst är det lätt att hinna städa duschen när vi ändå duschar, eller läsa nyheterna när vi äter? Jag har som sagt en bild av hur jag önskar att mitt hem och trädgård skulle vara. Kan man ha ett sådant hem om man jobbar 100 %, har en bit att åka till jobbet, tre barn och en svalt intresse för städning. Så klart inte säger du som läser. Nej, insikten om att det inte går så enkelt som när Ernst är i farten på tv och att min farmor älskade att bona golv, baka småkakor och dessutom var luttrad fru skolad i hushålllets anda är nästa bekännelse som måste till.

Naturen som vi har inpå knuten. Andas frisk luft, röra sig och följa årstiderna. Att följa årstiderna det är en rytm i sig som kan få återspeglas i våra liv. Vårens och sommarens ljus, höstens höga klara luft och vinterns vila. Här kan vi finna tid för stillhet och bön. Naturen som påminner om Gud.

Att följa kyrkoåret tycker jag är en hjälp. Ju mer jag försöker följa med i kyrkans år, ju mer fascinerande är

det. "Kyrkoåret" finns till och med som app för den mobilinbitne om vi inte kommer iväg till kyrkan var söndag. Nu när hösten är på intåg är vi kvar i trefaldighetens tid, en tid att lära känna Gud mer och med det växa som människa.

Slutligen: Hur blir det nu med höstens löften? Ska jag verkligen satsa på både matlistor, städdag, ordning i hemmet och en vältrimmad kropp? Svaret får nog bli både ja och nej. Jag gör det jag kan. Känslan kan vara att det inte räcker men vissa saker kan jag inte förändra vare sig med städschema eller naturpromenader. Att då få vila i att jag är älskad av Gud så som jag är, det är en nåd. Guds nåd är en gåva, den är inte billig utan helt gratis. Sinnesrobönen har hjälpt många och den är värd att ta fasta på.

Sinnesrobönen

Gud, ge mig sinnesro att acceptera det jag inte kan förändra, mod att förändra det jag kan och förstånd att inse skillanden. Amen.

Med önskan om en fin höst!

Hanna Nilsson

"Så enkelt är det!"

av Börge Ring

En man for på ett blyxtbesök ut på landet till sin far som levde där med sina katter.

"Jag stannar inte länge här, jag har ont om tid idag, det snurrar runt mest hela tiden. Jag sliter men får inget

gjort, jag är ett nervrak när som helst. Säg, varifrån får du din stillhet?" Den gamle lutar sig nu tillbaks.

"Lyssna nu på mig en stund, för det är faktiskt ganska enkelt. När jag sover, sover jag. När jag vaknar, vaknar jag. När jag tänker, tänker jag. När jag äter, äter jag. När jag jobbar, jobbar jag. När jag drömmer, drömmer jag. När jag talar, talar jag. När jag lyssnar, lyssnar jag."

"Säg vad, är nu detta för prat? Jag gör ju likadant som du, men ändå när jag ingen stillhet."

Den gamle lutar sig nu tillbaks. "Lyssna nu på mig en stund, du gör det mesta annorlunda. När du sover, vaknar du, när du vaknar tänker du. När du tänker äter du, och när du äter, jobbar du. När du jobbar drömmer du, när du drömmer, talar du. När du talar, lyssnar du. När du lyssnar, sover du.

Men...

När jag sover, sover jag. När jag vaknar, vaknar jag. När jag tänker, tänker jag. När jag äter, äter jag. När jag jobbar, jobbar jag. När jag drömmer, drömmer jag. När jag talar, talar jag. När jag lyssnar, lyssnar jag

Skriv en bön på bönewebben!

På bönewebben

be.svenskakyrkan.se

kan du tända ett digitalt ljus, skriva en bön eller en tanke, som andra också kan läsa. Du är alltid anonym på bönewebben.

Visa böner och ljus		Utsatta kristna Be en bön eller tänd ett ljus för människor som lider för sin kristna tro.	
 BÖNER 106048 Visa böner	 KÖNEN SÄRVS 12 AUGUSTI 2019 Jag ber för alla otrogna och ängsliga människor som känner en ovisshet om framtiden. Må det rätta gula ljuset vägleda... KÖNEN SÄRVS 12 AUGUSTI 2019 tack gud för allt.	 LJUS 167458 Visa ljus	
Skriv en bön Du som har skapat och älskar alla människor och ser på oss med stor barmhärtighet, beskydda dem som har drivits på flykt.		Gud	
Tänd ett ljus		KÖNEN SÄRVS 12 AUGUSTI 2019 Gud jag behöver dig men gudstjänsten behöver dig som allra mest nu. Ge henne styrka att klara detta hon måste gå... KÖNEN SÄRVS 12 AUGUSTI 2019 Gud, en förbön för alla som behöver. Var med dem och ta deras provning ifrån dem. Ge dem frid och lät dem få vila... KÖNEN SÄRVS 12 AUGUSTI 2019 Gud, tack för nattens vila. Tack för att vi har och allt vi får. Tack för böner och positiva besked. Tack för tro, hopp...	

Diakoniassistent Eleonore vill erbjuda människor tid för att samtala

Från distriktssköterska till diakon. Eleonore Svensäter har alltid haft en längtan efter att få arbeta i kyrkan och nu byter hon inriktning i sitt yrkesliv. Under sin studietid till diakon kommer hon också att arbeta i Mullsjö-Sandhems församling.

Nu har Mullsjö-Sandhems församling fått förstärkning av en diakoniassistent. Eleonore Svensäter började sin deltidstjänst i församlingen nu i augusti och hon kommer framför allt att ha inriktning på kyrkans verksamhet i Sandhem. Tillsammans med församlingspedagog Maria Håkansson kommer hon att arbeta med Öppet hus i Sandhems församlingshem, som nu återuppstår efter ett antal år. Till hennes arbetsuppgifter hör också att tillsammans med komminister Emma Thorén arbeta med Efterlevandegruppen, som startar i höst och hon kommer också att vara inblandad i arbetet med Kyrkans Tre Ess, den högt uppskattade gruppen med människor med någon form av funktionsnedsättning, som spelar och sjunger för oss i olika sammanhang. Till att börja med kommer Eleonore att finnas i församlingen under ett år.

Sjuksköterska från början

Eleonore är sjuksköterska i grunden och har arbetat som distriktssköterska på Vård- och Barnavårdscentralen i Sjöbo stadsdel i Borås. Men hon har sedan hon var väldigt ung burit på en längtan efter att få möta människor i olika skeden i livet, berättar hon och kyrkan och hennes tro har alltid funnits med henne. Hon blev färdig sjuksköterska 2007 men hade redan då en tanke på att få arbeta i

kyrkan.

Nu har hon blivit antagen till diakonkandidat i Skara stift och ska studera på halvfart i Lund under två år. Det innebär att hon kommer att vara i Lund en vecka varje månad och för övrigt arbeta som diakoniassistent i Mullsjö-Sandhems församling.

Eleonore är gift och har två barn på 7 och 9 år och är bosatt i Dalsjöfors. Det kommer alltså att innebära en hel del resande för henne men det ser hon inte som något bekymmer när man får göra det man så gärna vill.

- Min man stöttar mig helt och fullt också, säger hon och det betyder naturligtvis också mycket.

Få ge människor tid

Eleonore tror att människor längtar efter att få möta Gud, att vi saknar en dimension i livet.

- När människor söker sig till vården finns inte så mycket tid att prata, säger Eleonore på tal om hennes nya yrkesinriktning. Som diakon hoppas jag få ge tid åt människor, kunna lyssna färdigt. Jag vill erbjuda människor att prata om Gud när människor vill det. Kunna erbjuda det samtalet!

Eleonore har ingen anknytning till Mullsjö, så det blir med nya fräscha ögon hon kommer hit.

Varför blev det just Mullsjö hon sökte sig till, när hon letade efter en arbetsplats?

Församlingens nya diakoniassistent Eleonore Svensäter vill ge människor möjlighet att samtala om det viktiga i livet.

- Jag gjorde min diakonpraktik i Habo, förklarar hon och när jag körde genom Mullsjö på hemväg så tänkte jag att där vill jag arbeta! Det är första gången som jag inte svarat på en platsannons utan själv tog kontakt och frågade efter en arbetsmöjlighet.

Text: Inger Ridström, foto: privat

Lyssna på Radio Sigfrid måndagar kl 10-11.30

Repris måndag 17.30-19, lördag 13-14.30

Programinnehållet annonseras i radiomullsjo.se

95,6 MHz Radio Sigfrid

Församlingens volontärer på innehållsrik sommarutflykt

Som ett tack och erkännande för fina arbetsinsatser under året bjöds alla församlingens volontärer på en försommarresa till Varnhem och Skara. Efter förmiddagskaffe i klosterkaféet fanns det möjlighet att besöka Kata Gård, gå in i klosterkyrkan eller se

klosterruinen och den vackra miljön runt. I Skara började sällskapet med lunchandakt i den pampiga domkyrkan innan det bjöds på lunch på stadshotellet. Eftermiddagen kunde tillbringas på egen hand för att se stan, följa med kyrkoherde Pontus Johans-

son på en guidad tur i Domkyrkan eller besöka Västergötlands museum tillsammans med Maria Karlsson. En innehållsrik dag som uppskattades högt!

Foto: Helvi Dahlén

Kyrkskolans sommarkafé lockade med trädgård och hembakade läckerheter

I Kyrkskolan i Mullsjö har församlingens ungdomar haft sommarkafé till glädje för många gäster. Ett inbjudande buffébord med allt från smörgåsar till hembakade kakor och bullar har erbjudits. Och när vädret varit tjänligt har man kunnat njuta av godsakerna i den fina trädgården!

Tjejträff på sommarkaféet! En studerar i Kalmar, en jobbar i Jönköping, en är föräldraledig och en äter och sover mest hela tiden. En gång i tiden bodde de i Mullsjö och jobbade i sommarkaféet i Kyrkskolan men nu bor Michaela Frölander, Rebecca Frölander och Linnéa Bergman på andra orter. Rebecca håller Linnéas lille Olle i famnen.

Alva Härnborg gör tummen upp för kakbuffén.

Moa Lindberg, Tea-Lisa Nilsson och Maja Persson intar sin frukost på sommarkaféet.

Theo Löfstål och Ellinor Törnblom, två av årets härliga sommarjobbare i kaféet.

Elsa Karlsson njuter av kaka och mjölk i sommarkaféets trädgård.

Vi gratulerar våra **NYGIFTA**

Annika Johansson och Mikael Bertilsson
Jennie Eidehall och Erik Jansson
Lisa Heydecke och Linus Jabeskog
Sara Stenholm och Conny Gunnarsson
Camilla Wikström och Jens Källqvist
Evelina Lann och Simon Wremer

Vi välkomnar våra **NYDÖPTA**

Milio Björn Uno Forsell
Axel Conny Gunnarsson
Nova Dinh Johansson

Vi minns våra **AVLIDNA**

"Britta" Birgitta Elvira Matilda Jungergård f 1921
Anna-Lisa Högberg f 1923
Bror Egon Ebbe Spång f 1927
Dagmar Elsa Maria Hörland f 1928
Kerstin Elisabet Nilsson f 1932
Märta Kerstin Ingeborg Karlsson f 1934
Birgit Majny Helena Palm f 1934
Per Seth Göran Engdahl f 1935
Dorrit Angela Rydström f 1936
Gärd Tekla Anita Karlsson f 1937
Gunnel Marita Olsson f 1944
Bo Ingemar Thörn f 1944
Marie Höglund f 1950
Johnny Ebbe Paulsson f 1955

...och med våfflor i Sandhem

Juli månads onsdagar lockade med ungdomarnas våffelkafé i Hembygdsgården/Skattegården vid kyrkan i Sandhem. Här fanns också möjlighet att delta i en andakt och sjunga med i allsången!

Text och foto: Maria Karlsson

Gökotta och gospelgudstjänst när Torbjörn avtackades

Det blev två välbesökta gudstjänster när Mullsjö-Sandhems församlings väl kända och omtäckta komminister Torbjörn Andersson tackades för sina insatser i församlingen. Kristi Himmelfärdsdagens gökotta i Utvängstorp samlade många församlingsbor till en vacker men kylig morgon. Torbjörn gav oss både berömande och tankvärda ord när han nu går vidare till fängelsepräst i Tidaholm. Kyrkan fick tjäna som frukostmatsal den här blåsiga morgonen när den uppskattade frukosten skulle avnjutas! Söndagen därpå tackade Sandhem Gospel Torbjörn med en gospelgudstjänst i en fullsatt Sandhems kyrka där han själv fick medverka både som präst och som gospelsångare!

Foto: Lasse Persson, Fredrik Gustafsson
och Helena Gustafsson

Sågnernas Hus tog oss tillbaka till medeltiden!

Vädrets makter var inte nådiga men de som trotsade regn och blåst fick en fin och spännande upplevelse när Sågnernas Hus i Sandhem anordnade en medeltidsmarknad med uppskattat tornerspel. Mullsjö-Sandhems församling fanns på plats med medeltidsklädd personal i boden.

Text och foto: Marie Gustavsson m fl

Smederna från Ryfors tillverkade dagen till ära ett kors som överlämnades till kyrkans verksamhet.

I Svenska kyrkans bod fanns det bland annat möjlighet att handla fairtradeprodukter och smaka

Startplats för prova-på-pilgrimsvandring. Här fick besökarna låna pilgrimskläder och en pilgrimsstav inför vandringen.

Midsommargudstjänst i Sandhem fylld med sång & musik

Kyrkrodd, en fullsatt kyrka och en gudstjänst fylld med sång och musik, det är midsommardagen i Sandhems kyrka! En högt uppskattad tradition som nu funnits i över femtio år och lockar besökare från när och fjärran. Kyrkoherde Pontus Johansson ledde gudstjänsten assisterad av Donald Kennemark, som en gång startade den här traditionen. Församlingens egna körer och musiker hade fått förstärkning av gästande körsångare, spelmän och musikanter och under ledning av Hans Kennemark gjorde de ännu en gång midsommardagens gudstjänst till en upplevelse.

Foto: Nicole Morgny

ÖPPEN GEMENSKAP HÖSTEN 2019

Mullsjö, Kyrkans Hus: torsdagar, ojämna veckor kl 14.30–16.00
Sandhems Församlingshem: torsdagar, jämna veckor kl 14.30–16.00

Sandhem, 5 september: **Med hjärtat i fingrarna**

Kristin Bratlie, kompositör och pianist, kommer att spela alltifrån Grieg och Mozart till svenska visor. Men även något egenkomponerat har hon lovat att bjuda på denna eftermiddag, Musiken varvas med bilder, ord och berättelser från Kristines liv i Norge.

Mullsjö, 12 september

Mitt liv i Mullsjö

Tore Land berättar.

Mullsjö, 26 september

Sommarens sista toner

Emma-Britta Cannerstad och Vincent sjunger och spelar visor.

Sandhem 19 september

Utflykt till Rudenstams äppelodlingar

Se annons nedan.

Sandhem 3 oktober

Maria, Martin och Eva sjunger visor

Vår församlingspedagog Maria Håkansson tar med sig sina vänner Martin och Eva och bjuder oss på ett härligt visprogram.

Mullsjö, 10 oktober

Modevisning med Mode Linn

Sandhem 17 oktober

Egypten – min resa

Johanna Bard berättar och visar bilder från sin spännande resa till Egypten.

Välkommen på höstutflykt till Rudenstams bär- och äppelodlingar den 19 september!

Torsdagen den 19 september åker vi från Sandhem (affären) kl 13 och från Kyrkans Hus i Mullsjö kl 13.15. Hos Rudenstams blir det en guidad busstur bland äppelodlingarna innan vi dricker kaffe och äter äppelkaka på logen. Efter detta finns tid att gå in i gårdsbutiken och handla äppelmust, men även andra lokalproducerade varor. Vi beräknar att vara tillbaka omkring kl 17.

Resan är öppen för alla som vill och kostar 50:-/person. Fika ingår.

Anmälan sker senast onsdag 5 september till Maria Karlsson telefon 0392-13006 eller e-post: maria.karlsson@svenskakyrkan.se

DET HÄR HÄNDER I DIN

Välkommen till julfirande i gemenskap!

Visst känns julen ännu ganska avlägsen, men vi vet att den kommer och därför vill vi redan nu berätta om församlingens gemensamma jullunch i Kyrkskolan i Mullsjö!

Jullunchen serveras på julafton efter gudstjänsten klockan 11 i Nykyrka.

För att det ska bli så bra som vi hoppas, behöver vi volontärer som kan hjälpa till med både det ena och andra. Skulle du vilja vara med och att hjälpa till?

Hör av dig till Emma Thorén telefon 0392-130 05 eller mejla till emma.thoren@svenskakyrkan.se

Även om du inte kan eller vill vara volontär så är du givetvis välkommen att dela gemenskapen!

Nu startar körerna! Välkommen att vara med!

Barnkören Happy

Tisdag 3/9 kl 16.15-17 i Kyrkans Hus, Mullsjö

Vuxenkören Nuevo

Tisdag 3/9 kl 18-19.30 i Kyrkans Hus, Mullsjö

Sandhems kyrkokör

Onsdag 4/9 kl 19.15-20.45 i Sandhems Församlingshem

Körledare: Elisabeth Sjödin Matl, tel 072-236 80 98

Barnkören Soulchildren 9-11 år

Onsdag 4/9 kl 16-16.45 i Kyrkans Hus, Mullsjö

Ungdomskören Soulteens 12-16 år

Torsdag 5/9 kl 16 -17 i Kyrkans Hus, Mullsjö

Sandhem Gospel Vuxenkör

Torsdag 5/9 kl 18.30-20.15 i Sandhems Församlingshem

Körledare: Gerd Lindgren tel 070-244 40 13

För alla körerna gäller: Bara kom som du är på startdagen eller på vilken övning som helst därefter och känn dig mycket välkommen!

Foto: Helena Gustafsson

Du som konfirmerade dig i maj

Det finns en fortsättning! Kom och pröva på ett år eller fler som konfirmandledare!

Då får du chansen att vara med och sprida glad stämning i årets konfirmandgrupp. Du är med och planerar och deltar i kick off, läger, resor, konfirmation etc. Som konfaledare får du även möjlighet att följa med till Taizé i Frankrike.

Innan vi möter konfirmandgruppen i oktober träffas konfaledarna ett antal gånger under september månad! Vi åker även iväg på ett mindre läger under den här perioden.

Är du intresserad?

Hör av dig till Maria Karlsson tel 0392-13006 eller maria.karlsson@svenskakyrkan.se

Årets konfaledare utmärkta med pilar.

På bilden fattas Clara Irvefors och Melvin Klasson.

Välkommen till vår EFTERLEVANDEGRUPP när du vill ha stöd i sorgen!

För dig som har förlorat en make/maka eller sambo erbjuder vi i höst en möjlighet att träffa andra som är i samma situation.

Vi kommer att träffas på onsdagar ojämn veckor mellan klockan 14.30–16.30 med start den 11 september.

Under träffarna får man möjlighet att berätta om sin egen upplevelse men också lyssna till de andras erfarenheter. Om du känner att det här kan vara något för dig så får du gärna höra av dig till Emma Thorén.

emma.thoren@svenskakyrkan.se eller telefon 0392-1305

N FÖRSAMLING I HÖST

Nu tar vi nya tag!

Vi har symöten torsdagen den 12 september och torsdagen den 24 oktober kl 14.

Auktionen blir torsdagen den 14 november kl 18.

Obs. att vi ändrar dag till torsdagar!

Välkomna önskar Sandhems kyrkliga diakonikrets!

Välkomna till Öppet hus i Sandhem!

Vi ses på fredagar kl 9.30-12 i Sandhems Församlingshem. (Samma tid som i Kyrkans Hus i Mullsjö, men där ses vi på tisdagar och torsdagar som vanligt).

Den 6 september startar vi terminen. Vi leker, fikar, pysslar, pratar och har en sångstund tillsammans, både liten och stor. Alla barn mellan 0-5 år tillsammans med vuxen är välkomna. Ingen föranmälan behövs utan man kommer när det passar. Välkomna hälsar Eleonore Svensäter och Maria Håkansson!

Har du frågor hör gärna av dig till Maria Håkansson, tel 072-2010858

Kom och följ med oss på pilgrimsvandring!

Lördagsvandringar

Start kl 9 Mässa mitt på dagen.

Ta med fika och lunch.

14 september – Mullsjö-Bjurbäck

Svårighetsgrad: Medel

5 oktober – Sandhem-Vistorp

Svårighetsgrad: Medel

Pilgrim i augustikväll

Ca kl 19–21 Tag med vatten och enklare fika om du vill.

29 augusti – Pilgrimsvandring

med människans bästa vän

Start och mål Sandhems kyrka

Svårighetsgrad: Lätt

Hundar som kan gå med andra hundar och människor är välkomna!

För uppdaterad info om pilgrimsvandringarna se:

www.svenskakyrkan.se/mullsjosandhem/pilgrimsvandring

Foto: Helvi Dablén

Du som börjat åttan... du har väl inte glömt att anmäla dig till konfan?

Konfaläsningen börjar i oktober 2019. Vi träffas en gång i veckan, troligtvis måndagar klockan 15.30-17.30. Vi åker även iväg på läger och en heldagstur till Stockholm (eller annan ort) ingår. Konfirmationsgudstjänst 30-31 maj 2020. Anmäl dig via sms: 0760183290 eller e-post:

maria.karlsson@svenskakyrkan.se

I din anmälan skriver du ditt för- och efternamn, personnummer, adress och telefonnummer.

Välkommen till Bjurbäcks kyrka

söndagen den 1 september på Bjurbäcksdagen! Klockan 11 leder kyrkoherde Pontus Johansson gudstjänsten och efter den kommer Kerstin Kulneff att guida oss i kyrkan och berätta om kyrkan och dess sevärdheter!

Kom på afternoon tea och lyssna till "Ängeln från Malmskillnadsgatan"

I våras träffade hon Påven som utnämnde henne till Sveriges Moder Teresa för hennes arbete för utsatta kvinnor på Malmskillnadsgatan i Stockholm. Där började Elise Lindqvist själv en gång som prostituerad, innan livet tog en annan vändning. Nu kommer hon till Kyrkans Hus i Mullsjö och berättar.

Redan som barn blev Elise Lindqvist utnyttjad av människor som stod henne nära och när hon kom i tonåren hamnade hon hos en bordellmamma och blev prostituerad. Vuxenlivet bestod mest av missbruk, våld och sjukdom. Hon var ensam och utsatt.

Men så en dag tog hennes liv en annan vändning när hon helt oväntat mötte Gud. Hon blev frälst och det blev början till ett helt nytt liv för henne.

Nu har hon har bedrivit hjälpverksamhet bland de prostituerade på Malmskillnadsgatan i Stockholm varje vecka sedan mitten på -90-talet. Hon och hennes team från St:a Clara kyrka stöttar dem med fika, kramar och en hjälpande hand varje fredagskväll.

Den enda mamman

Elise Lindqvist kallas för "Ängeln på Malmskillnadsgatan", men bland de unga prostituerade i Stockholm går hon mest under namnet Morsan och för många av tjejerna på gatan är hon den enda mamma de har. Men så kan Elise bättre än de flesta förstå hur det är att vara ensam och utsatt.

Hösten 2013 kom hennes självbiografi "Ängeln på Malmskillnadsgatan" som hon skrev tillsammans med Dagen-medarbetaren Antima Linjer. I boken berättar Elise om de mörka åren och om vad som hände efter den dag då hon blev överraskad av både Gud och livet.

- Det var inte lätt att öppna sig så, man blottar sig ju så totalt, kommenterade hon boken i en intervju. Men jag vill nå dem som drar omkring med skam och skuld, som kanske lever ett destruktivt liv med missbruk, våld och skräck, precis som jag själv gjorde. Jag vill tala om för dem att det finns hjälp att få.

Väckt stor uppmärksamhet

Elises livsöde och hennes stora engagemang för utsatta kvinnor har väckt berättigad uppmärksamhet och i dag är hon en flitigt anlitad föreläsare. Förutom att hon varit gäst i TV-programmet Skavlan väckte det enorm uppmärksamhet när hon delade med sig av sin berättelse i SVT-dokumentären "Ängeln på Malmskillnadsgatan" och P1:s program "Sommar".

Hon har också fått ett antal utmärkelser för sina insatser, bland annat Kristdemokraterna i Huddinges Vitsippspriset för sitt engagemang. Hon har fått Skandinaviska människorättskommitténs värdighetspris och i TV-galan Svenska Hjältar har hon blivit hyllad och utnämnd till Svenska Hjältars Livsgärning.

Förra hösten gästade Elise Malou von Sivers i hennes TV-program Efter Tio och i maj i år var Elise en av dem som fick audiens hos Påve Franciskus efter hans onsdagsmäsas. Han kallade henne Sveriges Moder Teresa för hennes insatser för utsatta kvinnor.

Välkommen att komma och lyssna till Elise

Söndagen den 1 september besöker Elise Lindqvist Kyrkans Hus i Mullsjö för att berätta om sitt dramatiska liv och det arbete hon i dag utför tillsammans med teamet från St: Clara kyrka.

Klockan 15 serveras det afternoon tea och alla är välkomna att möta en beundransvärd kvinna och höra henne berätta om sitt liv!

MUSIK I HÖSTKVÄLL

De vackraste sångerna ur
"Kristina från Duvemåla"

En dramatiserad berättelse ur
Ulrikas perspektiv

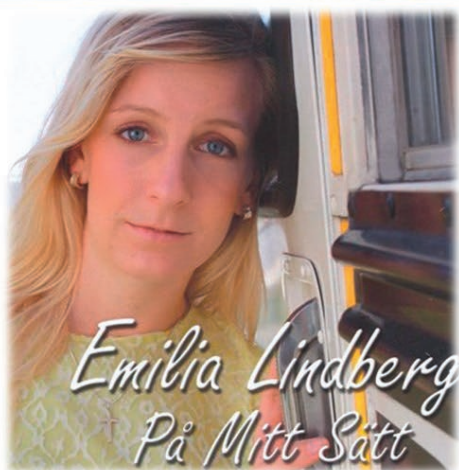
Moa Fredriksson
Elisabeth Sjödin Matl

Lördag 14 SEPT kl 18 Sandhems kyrka

Svenska kyrkan
MULLSJÖ-SANDHEMS
FÖRSAMLING

MUSIK I HÖSTKVÄLL

COUNTRY-KVÄLL

Lördag 5 okt kl 18
Bjurbäcks kyrka

Svenska kyrkan
MULLSJÖ-SANDHEMS
FÖRSAMLING

MUSIK I HÖSTKVÄLL

Corgi Jazzband

Spelar New Orleans
Gladjazz när den är som härligast

Lördag 19 okt kl 18 Nykyrka

Svenska kyrkan
MULLSJÖ-SANDHEMS
FÖRSAMLING

Astrid minns...sin barndom på Ryfors

Många har minnen av Ryfors, en gammal välkänd egendom i kommunen. Men en av dem som har starkast minnen är nog ändå Astrid Pettersson. Hon växte upp på Ryfors där pappa var rättare, tillsammans med sina föräldrar och syskon.

Astrids föräldrar kom till ett nybyggt hus i Ryfors 1920, huset finns för övrigt fortfarande kvar i backarna ovanför golfbanan. Ett stort vackert gult trähus, som Astrid visar oss när vi tillsammans med henne gör ett besök på Ryfors för att höra henne berätta om den gamla tiden här. Numera står huset obebott och tomt sedan den förra krögaren till restaurangen lämnade det. Bredvid Astrids föräldrahem finns ett hus med samma utseende. Där bodde August och Martina och deras dotter Elin kan Astrid berätta. Astrids pappa dog redan 1948 och familjen flyttade men Astrids minnen från Ryfors är starka och trots sina snart 95 år sviker inte minnet!

Det var långt före kylskåpens tid och hon kan berätta om hur isen förvarades i skåp och till barnens stora förtjusning kunde man ibland hitta blockchoklad bland isen! Det fanns ett hushållskök där ogifta arbetare fick äta, liksom det fanns en speciell matsal för egendomens herrar.

Det var gott om arbetskraft på den tiden vilket gjorde att man kunde hålla hus och gård i gott skick. Järnstaketet runt den så kallade Svarta Villan kunde hållas snyggt genom att putsas för hand. Kring egendomen fanns det 16 kilometer kantskurna gångar, berättar Astrid. Det fanns tre pigor och ett antal arbetare och på brukskontoret

Astrid Pettersson framför föräldrahemmet.

hade hovstallmästare Edvard Sager en handsekreterare vid namn Calle Berglund. I kuskbostaden bodde kusen Johan Henningsson.

Här fanns också eget mejeri där man bland annat tillverkade Ryfors Brieost, förutom att man sålde drittlar med smör och så naturligtvis mjölk och gräddor. Stall och selkammare fanns förstås men också garage där Edvard Sagers bil av märket Studs förvarades när den inte var i tjänst.

Men det var inte enbart arbete på Ryfors, berättar Astrid. Det fanns en promenadorkester som under högtidliga former musicerade och det ord-

nades med storslagna slätterkalas då det bjöds på vetekringlor och smörgås med smör och ost.

I Astrids rika fotoalbum finns också en bild på Maria Nikolina Hofstrand. Hon var husföreståndarinna på Ryfors och sades vara dotter till Karl XV, som hade många barn på bygden. När Maria Nikolina gick i pension fick hon flytta hem till Astrids mamma inne i Mullsjö.

Foto: Helvi Dahlén, Astrid Petterssons fotoalbum, Gunilla Athley och Håkan Wickert.

Engelska villan på 1930/40-talet med fontänen med en aluminiumkula som dansar på vattenstrålen.

Högtidligt med promenadorkestern utanför Engelska villan.

Lekstugan som länge fanns kvar i parken.

Här i kuskbostaden bodde John Henningsson på Astrids tid.

På John-Henry Sagers tid var detta ingången till hans privata biosalong.

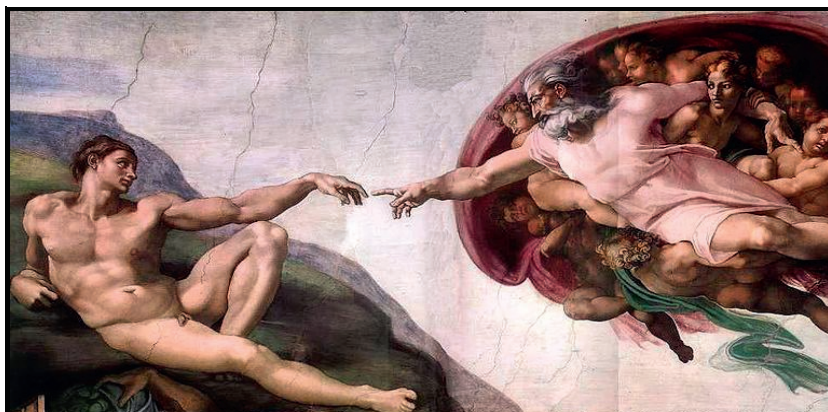
Här låg Ryfors eget mejeri där man bland annat gjorde Brie-osten.

Här fanns en gång i tiden brukskontoret och t h bland annat garage för hovstallmästarens bil.

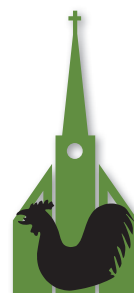

Inte bara arbete, här är det slätterkalas utanför ladugården.

1. Vad heter konstverket?
2. Vem är konstnären?
3. Vad kallas denna typ av konstverk där man målar direkt på väggar eller tak?
4. Var finns målningen?

Korsordskonstruktör: Lars-Göran Ståhl ©	1	GICK IHOP MED SONERA	MOTORCYKEL	HELT I SIN ORDNING	SPUTNIK	SALIGGÖRANDE	↓	KAN BOK VARA	TRÄD	PROVAR ELLER STRIPOR	SLUM-OMRÅDE VERKA ELLER SNO	↓	SLAGIT HÅLL I	↓	SAM-LINGEN	SÄLJER UT
STÄMMING ELLER GASHÖLJE								↓	OTREVLIG KVINNA	3			IVÄG			
SAYERS OCH DOYLE																
LÖVTRÄD			MERITFÖR-TECKNING	BLIR MER KOMPAKT VÄTE							FYLLA PÅ NATION					
2													ENGELSK TITTEL			
FINNS I TRÄD				DROG				GLIDA				UTFÖRDE ÖRNEN 1969	TRASIG			RÄCKA
4	↓	ORGANI-SERAR OS	TIO I ROM	BRÖST ELLER TÄNDER				TILLGÅNG-LIGHETEN								
HONA	↓							DRACK							KAN MAN STÅ PÅ LEDDES AV HIMMLER	
GÅR DEN SOM RETIRERAR	↓		ÅR DRÖNTEN	HÖJD					↓	UTSTÖTTE LUFT					MED MÅNGA KROKAR	OVANA
↓					ERA					AEROSOL	SNARA					
FOSFOR		VARA SKRIVET	BALTER			STELNAD MASSA	SVIN	FÅR MAN PÅ SJÖN							LOS ANGELES	
STRÖM			ÖVER-FALLEN	STOR ARTÄR										BRYTER VÄG		
TRAGISK KUNG						TIDS-ÅLDRAR						UTDÖD FÄGEL				
HONA				LAGER				IVER ELLER BLÄSNING	REPA-RATION			VAR PLATON				BASTA ELLER AN-TAGLIGEN
↓				KORT					POETEN							
									I SÅ FALL ELLER PÅ DEN TIDEN							
FISKE-LINAN	FRÄTA IN					PLAN				NÅGOT SOM FÅR BÄR			OS-STAD			
TÄTTING						REPSTUMP				KILOGRAM			ILLVILJA			

TUPPENKRYSET

Psaln 23:2 (Svenska Förläggare)

H	A	N	D	S	K	A	R
A	L	I	E	N	E	R	A
U	P	P	L	Ä	T	E	R
B	P	A	R	N	I		
I	D	E	S	K	O	T	
T	Y	R	K	Ä	R	E	
K	Y	M	I	G			
C	I	V	I	L	A		
S	I	N	A	T			
L	A	G	E	N	T		
A	R	T	H	A			
U	R	A	R	T	A		
V	E	L	O	U	R		
P	R	I	S	A	R		
H	O	A					
U	G	N	S	P	A	N	N
V	I	N	T	E	R		
L	O	I	R	E			
F	A	L	N	A	R		
B	A	S	O	R	U	T	I
E	D		S	N	Ä	L	
L	E		A	G			

Fem vinnare får välja mellan en bok från Bokhyllan eller varor från Sackeusboden i Kyrkans Hus i Mullsjö för max 150 kronor.

Vi vill ha din lösning senast den 23 september. Märk kuvertet "Tuppenkrysset" och skicka det till Mullsjö-Sandhems församling, Kyrkvägen 9, 565 31 Mullsjö.

Vinnare av Tuppenkrysset nr 2/2019 är:

Ingemar Danielsson, Mullsjö

Eva-Karin Pettersson, Mullsjö

Mary Pettersson, Mullsjö

Anne-Marie Lindqvist, Mullsjö

Elisabeth Magnusson, Mullsjö

Grattis!

Namn:

Adress:

Postadress:

Fråga prästen

Gjorde Gud ett misstag när han skapade människan?

Hej Emma,

För en tid sedan satt jag och tittade på en dokumentärfilm på tv med anledning av andra världskriget och 75-årsminnet av D-dagen. Tankarna och känslorna kring kriget och allt vad det innebar av mänskligt lidande och förstörelse av hela städer och byar, går ju inte att uttrycka i ord men så dök ytterligare en tanke upp – gjorde inte Gud ett misstag när han skapade människan? Det känns som att vi bara förstör och skapar elände omkring oss. Då och då hör jag också människor säga det näst intill klassiska – om det fanns en Gud så skulle det inte se ut som det gör i världen med krig, våld och fattigdom. Vad svarar man på sådant?

Hjälp mig att reda ut detta!

Förvirrad tänkare

Hej!

Ja det är lätt att bli både arg och ledsen när man ser den förödelse som människan åstadkommer överallt på jorden.

Ett av de ord som kyrkan ibland använder för att försöka tala om detta är ordet arvssynd. I sin enklaste förklaringsmodell handlar det om att de första människorna valde att handla på ett sätt som inte stämde överens

med Guds tanke och plan för dem. Sedan förde de över detta handlings-sätt på sina barn som förde det vidare till sina barn och så vidare.

Med andra ord så skulle man kunna säga att vi är ofullkomliga individer som lever i ett ofullkomligt samhälle. Varför Gud tillåter detta finns det inga enkla svar på. Det vanligaste är att Gud vill ge oss möjligheten att välja själva, vilket gör Gud annorlunda

mot mänskliga försök att skapa det perfekta samhället som till exempel Sovjetunionen eller tredje riket. Priset för vår frihet att välja är att vi kan välja det som är ont.

Var det ett misstag av Gud att skapa människan? Tja, det har man i den mänskliga historiens ljus full rätt att tycka. Men människan har en enorm potential att välja inte bara det onda utan också att göra gott och det är den vägen som Bibeln uppmanar oss att vandra. Jesus – som är den enda människa som enligt den kristna tron är syndfri visar oss vägen. Vägen till ett liv i kärlek, omtanke och generositet. Jesus kan också hjälpa oss att bryta med de destruktiva mönster som präglar våra liv. Därför skulle jag vilja säga att det finns hopp för människan, även om det ibland ser mörkt ut.

Med hälsning från

Emma Thorén

Komminister

Välkommen med dina frågor till församlingens präster!

Skriv till "Fråga prästen", Mullsjö-Sandhems församling, Kyrkvägen 9, 565 31 Mullsjö eller skicka e-post till:

mullsjo-sandhems.forsamling@svenskakyrkan.se Vill du vara anonym publicerar vi naturligtvis inte ditt namn.

Svenska kyrkan i utlandet skapar trygghet för svenskar i hela världen

Svenska kyrkan i utlandet, SKUT, erbjuder en öppen dörr till gemenskap och andakt. Många generationers turister, au-pair-ungdomar, back packers, sjöfolk och utlandssvenskar har mött oss utomlands. Vi finns till för alla!

- Svenska kyrkan i utlandet finns idag på 40 platser och firar gudstjänster på ytterligare ca 100 platser runtom i världen. Där arbetar ca 100 anställda, allt från utsända präster, diakoner, kyrkomusiker och församlingspedagoger till lokalt anställda.
- Svenska kyrkan i utlandet engagerar tusentals frivilliga utomlands och ombud i Sverige.
- Över 650 000 svenskar bor och arbetar utomlands. Nästan 7 miljoner svenskar reser utomlands varje år. Vår uppgift är att finnas där svensken finns.
- Varje år tar Svenska kyrkan i utlandet emot ca en miljon besökare runt om i världen.
- Utöver vigslar, konfirmationer, dop, begravningar, gudstjänster och andakter genomförs sjukbesök, hembesök, barn- och ungdomsverksamhet och fängelsebesök.
- Svenska kyrkan i utlandet har personal som är särskilt utbildad i krishantering.
- Svenska kyrkan i utlandets verksamhet finansieras till stor del av insamlade medel och donationer.

Ditt bidrag hjälper Svenska kyrkan i utlandet att vara en trygg famn för svenskar i hela världen.

Swish: 90 160 31 • PG: 90 16 03-1 • BG: 901-6031

Korsords- konstruktör: Lars-Göran Ståhl ©			VÄLDIGT KORKAT	LÖS ELLER BEHÖVDE INTE	KARIN JONSSON			GREPP
						ÖVER EL- LER INTE VAN	BRÅKA OCH FÖR- STÖRA	
ELAKA					KÖR MAN BIL PÅ HÖGTID EF- TER PÅSK			IN- HANDLAT
								KOMMER EFTER H ÄR OVÄNNER
TA FAST								
SORT				KOMMER FÖRE O		BRUTEN		
				INTE IN			ALVA ÖST	
							ALICE OLSSON	
PJOSKAT								

	TRÄD	SNO	LAND DÄR DUBLIN ÄR HUVUD- STAD		H	GULLIGA
EN SLAGS VAKT	G	E	T	I	N	G A R
JOBBA I STÄLLET FÖR LÄRARE SOM ÄR BORTA	V	I	K	A	R	I E R A
KÄKA	Ä	T	A	L	O	V A R
	K	A	R	T	A	Ä R A
FÖRKORT- NING FÖR TRAMPA	T	R	E	N	A	R
BYGGDE NOA	A	R	K	D	I	B U
	R	E	N	K	O	R T
FLICKA SOM HAR NAMNET DAG 24 JANUARI	E	R	I	K	A	L Ö S
	V	O	L	T	A	D E

BARNKRYSSSET

Fem vinnare får välja mellan en barnbok från Bokhyllan eller varor från Sackeusboden i Kyrkans Hus i Mullsjö för max 150 kronor.

Vi vill ha din lösning senast den 23 september. Märk kuvertet "Barnkrysset" och skicka det till Mullsjö-Sandhems församling, Kyrkvägen 9, 565 31 Mullsjö.

Vinnare av Barnkrysset nr 2/2019 är:

Fabian Furehill, Mullsjö
Cornelia Furehill, Mullsjö
Vilgot Dahlén, Habo

Lucas Andersson, Mullsjö
Elvira Lundberg, Habo

Grattis!

Namn:

Adress:

Postadress:

Roligt höstpyssel med vackra höstlöv!

Det finns så mycket man kan skapa av och pyssla med av det som finns runt omkring oss! När hösten nu närmar sig är det fortfarande härligt att ge sig ut på äventyr utomhus, i trädgården eller lite längre bort i skogen. Passa på att samla löv och gör fint höstpyssel av dem. Bara fantasin sätter gränser...men här kommer några tips!

Trä en krans av färgsprakande löv och häng på dörren!

Använd en ståltråd och trä på löv ett efter ett till en lång girland och fäst sedan ihop den till en ring - en krans. Kräver kanske lite tålamod eller bra sällskap men resultatet blir jättefint!

Ett annat tips är att göra en höstlykta. Tag en glasburk av ofärgat glas och limma på några löv på utsidan. Sätt ett värmeljus i och du har en fin lykta! Med lite ståltråd runt kanten längst upp kan du göra den till en hängande lykta om du vill.

Använd olika sorters löv och din fantasi för att rita spännande teckningar!

Av Maria Håkansson

Skönt att det kan få ta lite tid att lära sig, förstå och tro!

Berättat för Johanna Bard

Vilken sommar vi har haft! Våra fingrar och tår är så rynkiga av alla bad och Rebeckas mage är proppfull av glass. Så många glassar som vi hunnit med i sommar har vi inte ätit i hela livet innan.

Har du förresten träffat oss? Vi går till kyrkan ibland, mest på söndagar och när det är enklare gudstjänster med barn som är medverkar. Vi får vara med och ställa en massa frågor till prästen, ibland är hon eller han lite knäpp – men oftast förklarar de bra så att vi också fattar det som står i Bibeln. Det kan vara lite klurigt med Bibeln tycker vi.

Nu har vi till exempel läst att i kyrkan delar man in söndagarna i olika tider liksom, eller teman. Nu är det trefaldighet - svårt ord - men egentligen betyder det att något är 3. Ganska enkelt.

I det här fallet att Gud är 3 personer i samma. TYP-ISKT! Just när man tror att man fattat något blir det svårt igen. I vilket fall som helst har prästen sagt till oss att den här tidens texter handlar om att vara nära Gud och följa Gud – inte att fatta precis allt. Skönt tycker vi, då kan det få ta lite tid att lära sig, förstå och tro. För vi vet, att om vi bara pratar med Gud är han nära oss. Och det är otroligt tryggt!

**Rebecka
E Samuel**
- vänsta bästa habibi

Varmt välkommen att fira gudstjänst i Mullsjö-Sandhems församling!

Gudstjänsterna annonseras även på hemsidan och i predikoturerna i JP och FT.

Ibland kan ändringar behöva göras, följ därför kalendern på

www.svenskakyrkan.se/mullsjosandhem

AUGUSTI

10:e söndagen efter Trefaldighet: Nådens gåvor

25

10.00 Sandhems kyrka

Mässa, Emma Thorén och Pontus Johansson

Invigning av meditationslabirinten

SEPTEMBER

11:e söndagen efter Trefaldighet: Tro och liv

01

11.00 Bjurbäcks kyrka

Gudstjänst, Pontus Johansson.

Efter gudstjänsten guidning av kyrkan med Kerstin

Kulneff

12:e söndagen efter Trefaldighet: Friheten i Kristus

08

11.00 Nykyrka kyrka

Gudstjänst, Emma Thorén

16.00 Sandhems kyrka

Söndagsmässa, Emma Thorén

13:e söndagen efter Trefaldighet: Medmänniskan

15

11.00 Nykyrka kyrka

Högmässa

Trumpet Fredrik Hempel

14:e söndagen efter Trefaldighet: Enheten i Kristus

22

11.00 Sandhems kyrka

Gudstjänst, Emma Thorén

16.00 Bjurbäcks kyrka

Mässa i Taizéanda, Emma Thorén

Den helige Mikael's dag: Änglarna

29

11.00 Nykyrka kyrka

Familjegudstjänst, Pontus Johansson

Barnkören Happy

16.00 Sandhems kyrka

Söndagsmässa, Pontus Johansson

Körmusik med Marie Gustavsson, Pontus och

Elisabet Johansson och Elisabeth Sjödin Matl

OKTOBER

16:e söndagen efter Trefaldighet: Döden och livet

06

11.00 Nykyrka kyrka

Högmässa, Emma Thorén

16.00 Sandhems kyrka

Söndagsmässa, Emma Thorén

Tacksägelsedagen: Lovsång

13

11.00 Nykyrka kyrka

Högmässa

18.00 Utvängstorps kyrka

Älgjaktsgudstjänst, Torbjörn Andersson

18:e söndagen efter Trefaldighet: Att lyssna i tro

20

11.00 Sandhems kyrka

Gudstjänst, Emma Thorén

Sandhems kyrkokör

19:e söndagen efter Trefaldighet: Trons kraft

27

11.00 Nykyrka kyrka

Högmässa, Pontus Johansson

SWISHA DIN KOLLEKT TILL:

123 272 22 39

KYRKUPPEN

KyrkTuppen kommer ut två gånger till i år,
nämligen 26-27 oktober och 14-15 december.

Samtliga hushåll i kommunen ska få tidningen i sin brevlåda. Vi är dock medvetna om att det inte alltid fungerar tillfredsställande med distributionen. Om du saknar din tidning, ring svensk Direktreklam på tel. 036-18 76 10 eller e-post sdr611@sdr.se

Tidningen finns också att hämta i kyrkorna och i Kyrkans Hus i Mullsjö.

Som medlem i Svenska kyrkan

betalar du en kyrkoavgift som används till många viktiga verksamheter.

Din kyrkoavgift går bland annat till:

- Kyrkans öppna förskola och andra aktiviteter där små barn och deras föräldrar kan mötas
- Hembesök och sjukhusbesök för att stötta sjuka eller människor i kris
- Gudstjänster, för alla i livets glädjeämnen och sorger, förtvivlan och hopp
- Gemenskapsträffar för äldre och ensamma
- Jourhavande präst som människor i krissituationer kan kontakta under den tid på dygnet då många andra resurser är stängda
- Självårdssamtal när livet känns tufft och man behöver någon att prata med
- Gratis eller subventionerad familjerådgivning
- Ett rikt musikliv med körer och musiker
- Underhållet av våra kyrkobyggnader och kulturarv
- Stöd till de som sörjer
- Stöd till svenskar som befinner sig utomlands

Svenska kyrkan

MULLSJÖ-SANDHEMS
FÖRSAMLING

Kyrkguiden leder dig rätt med karta och kalender

Med appen Kyrkguiden kan du hitta till Svenska kyrkan med hjälp av mobiltelefonen. Du kan också se vad som händer i kyrkan och planera gudstjänster och annat som du inte vill missa. Appen är gratis och finns för både iPhone och Android.

Foto: Per Hård af Segerstad

VECKANS KAKA

Baka blåbärskaka med smak av vanilj

Sugen på något gott till eftermiddagskaffet? Här kommer receptet på en lättbakad blåbärskaka. Extra gott naturligtvis om du plockat blåbären själv men det går naturligtvis lika bra med köpta bär.

3 ägg vispas pösigt med 2 dl strösocker

Tillsätt:

100 gr smält smör

2 dl mjölk

4,5 dl vetemjöl

2 tsk bakpulver

2 tsk vaniljsocker

Bred ut hälften av smeten i en bakpappersklädd form ca 22x30 cm. Strö över 1dl sockrade blåbär. Bred ut resten av smeten och strö över 2 dl sockrade blåbär.

Grädda i 180 grader i 30 minuter.

Låt kakan svalna i formen och skär den sedan i bitar.

Strö över florsocker innan servering.

Recept och foto: Helvi Dahlén

Tänkt & Tyckt

MED ANITA TARANGER

Vilken dramatisk bröllopsresa!

För 54 år sedan gifte sig Anita Taranger med sin Bengt i Jubilee church i Kadiakanal Hills i Indien där de båda arbetade. Men äktenskapet kunde inte ha börjat mera dramatiskt! Vädrets makter höll på att sätta stopp för bröllopsbestyren och bröllopsresan blev minst sagt äventyrlig. I förra numret av Kyrktuppen kunde du läsa första delen av Anitas spännande berättelse. Här kommer andra delen om hur de till slut kan påbörja sitt liv tillsammans.

Framme i Shinagars resebyrå blev vi hämtade av ägaren till husbåten som vi hade bokat vilket var den billigaste vi kunde hitta. Men vi hamnade på en lyxbåt – "Golden Palace". Ägaren insisterade på att det var rätt. Priset stämde i alla fall. Så härligt – vilken lyx! Tre rum, litet kök och badrum och en terrass på taket. Lite sightseeing dagen därpå, sedan blev det utgångsförbud i hela Shinagar! Vi blev alltså inte strandsatta utan "sjösatta". Kriget mot Pakistan hade brutit ut.

Änka efter tre veckor

Bengt blev mycket sjuk i en halsinfektion och kunde varken äta eller dricka. Jag förstod att han behövde penicillin och mutade båtägaren att ro mig iland. Jag fick eskort av två beväpnade FN-soldater och vi hittade ett apotek, som dock var helt igenbommat med hänglås försedda grindar. Med soldaternas hjälp blev jag ändå insläppt. Apotekaren såg livrädd ut och undrade vem jag var och vad jag ville. Jag fick penicillin utan recept och han var glad när han kunde låsa igen och jag återvände till "palatset".

Jag trodde att jag skulle bli änka efter tre veckors äktenskap men efter två dygn var Bengt feberfri och jag drog en lättnadens suck. Vi fick inte gå iland så båtägaren rodde oss runt på sjön bland bergen. Så hisnande vackert! Strålände solsken mot Himalayas snöklädda utlöpare.

Äntligen kunde livet tillsammans börja

Efter några dagar blev det uppehåll i striderna. Vi kunde gå iland och kom-

ma till resebyrån och boka plats på ett flyg. Vi fick de sista platserna och planet var det sista som lyfte innan flygplatsen stängdes. Det var så kallt i det lilla tvåmotoriga plan, som skulle ta oss över bergen. Det var en skakig flygtur. Hjälp! Skulle vi klara oss?

Så småningom landade vi i en het, röd sandstorm i Jammu och blev mer eller mindre inlåsta i flygterminalen. Dörrar och fönster bomrades igen och det knastrade mellan tänderna av sanden som tagit sig in i den mat, som vi fick. Vi levde mest på Coca-cola det dygnet.

Anita kommer från Kristianstad och är utbildad på Ersta till legitimerad sjuksköterska med operation och narkos som specialutbildning. Hon studerade vidare till diakonissa och var i missionens tjänst i 8 år innan hon blev sjukhusdiakon i Växjö.

Anita har också studerat engelska och tropisk medicin i London samt tamil m m vid United Theological College i Bangalore.

Efter pensioneringen bor hon i Mulsjö med sin man Bengt och där har de också barn, barnbarn och barnbarnsbarn.

Efter lång väntan kom vi iväg till Delhi och vidare med ett tåg till Madras. Där mötte missionsstationens chaufför oss med jeepen. Då bar det av till Arulpuram, vårt första hem och vårt liv tillsammans kunde äntligen börja. Väl framme möttes vi av våra indiska vänner, som kunde tala om att de bett för oss varje dag för att vi skulle komma helskinnade tillbaka. De visste ju inte vad som hade hänt oss. Många gånger har vi haft anledning att hålla fast vid Jesu ord i missionsbefallningen: "Jag är med er ALLA dagar."

